

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 204/2013-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. mája 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. Ing. J. S., L., zastúpeného advokátkou JUDr. E. K., P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C/220/2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. Ing. J. S. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. marca 2013 doručená sťažnosť Mgr. Ing. J. S. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústavy“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C/220/2008.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že pôvodný navrhovateľ sa návrhom doručeným 28. novembra 2006 Okresnému súdu Bratislava III domáhal od sťažovateľa zaplata sumy 491,73 € s príslušenstvom z titulu neuhradenia odplaty za ním vykonané právne služby. Sťažovateľ uvádza, že prvý úkon vo veci samej urobil porušovateľ až po viac ako 14 mesiacoch nečinnosti - 12. marca 2009 a konanie o návrhu na zmenu účastníkov konania na strane navrhovateľa trvalo neprimerane dlho, a to od 27. marca 2009 do 24. augusta 2010. V nadväzujúcej časti sťažnosti opisuje dôvody, pre ktoré sa nemohli uskutočniť pojednávania nariadené na 4. november 2010, 18. január 2011, 28. apríl 2011, 9. jún 2011, 4. október 2011 a 19. január 2012.

Sťažnosť pre zbytočné prietahy v konaní „z dôvodu pokračujúceho stavu neistoty konania od r. 2006“ podal sťažovateľ najskôr predsedovi okresného súdu, súčasne ho žiadajúc o prijatie účinných opatrení smerujúcich k odstráneniu prietahov zavinených súdom. Na uvedenú sťažnosť odpovedal predseda súdu 12. februára 2013, keď vyhodnotil podanú sťažnosť ako dôvodnú. Sťažovateľ ďalej v dôvodoch svojej sťažnosti podanej ústavnému súdu uvádza:

„Porušovateľ ústavne nekonformne zatajil sťažovateľovi listinné dôkazy založené pôvodným navrhovateľom do spisu v r. 2009 (č. l. 39, č. l. 41 spisu), tieto sťažovateľovi ani ku dnešnému dňu nedoručoval a ani nedoručil, takže sa sťažovateľ nemohol k ním vyjadriť. Postupom porušovateľa došlo k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie v primeranej lehote (čl. 6 ods. 1 Dohovoru, čl. 46 ods. 1 Ústavy SR), čo sťažovateľ zistil až nazretím do spisu č. k. 4 C 220/2008 a jeho sfotením na Okresnom súde Pezinok v r. 2012.

Stav neistoty sťažovateľa o výsledok konania trvá už viac ako 6 rokov.

Vec je po právnej a skutkovej stránke nezložitá, je jednoduchá.

Sťažovateľ k prietahom zavinených súdom neprispel...

Z obsahu spisu č. k. 4 C 220/2008 je nesporným, že úkony súdu doposiaľ nesmerovali k meritórnemu rozhodnutiu vo veci samej, teda doposiaľ nesmerovali k odstráneniu stavu neistoty sťažovateľa o výsledok konania. Sťažovateľ bol súdom vypočutý, porušovateľ však doposiaľ nepredvolal k vypočutiu štatutára nového navrhovateľa E. s. r. o.“

Žiadané finančné zadosťučinenie v sume 6 000 € za neefektívnu činnosť súdu sťažovateľ odôvodňuje nemajetkovou ujmov vyplývajúcou z „*pocitu neistoty, bezmocnosti, obavy o výsledok konania, traumy z neprímerane dlhého súdneho konania (drobný spor), tým mu vzniknutej morálnej ujmy v kontexte už viac ako 6 rokov, významu veci pre sťažovateľa...*“.

Sťažovateľ preto navrhuje, aby ústavný súd vydal vo veci takéto rozhodnutie:

„1. *Základné právo Mgr. Ing. J. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené podľa čl. 48 ods. 2 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní č. k. 4 C 2202008 (pôvodne v konaní č. k. 40 Ro 2905/06 , následne pod č. k. 12C 36/2007 vedenom na Okresnom súde Bratislava III) porušené bolo*

2. *Okresnému súdu Pezinok sa prikazuje konať a rozhodnúť bez zbytočných prietáhov*

3. *Mgr. Ing. J. S. sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 6.000,- €..., ktoré je Okresný súd Pezinok povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu*

4. *Mgr. Ing. J. S. priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 269,58 €... ktoré je Okresný súd Pezinok povinný vyplatiť na účet advokátky JUDr. E. K. do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.*“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, ak namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu tohto základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 7/00, III. ÚS 100/01, III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06).

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 220/2008.

V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že namietané konanie je nevyhnutné posudzovať ako celok, t. j. vrátane obdobia, v ktorom bol vo veci príslušný konať Okresný súd Bratislava III (t. j. od 28. novembra 2006 do 31. decembra 2007); vychádzajúc pritom zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej súčasťou prechodu výkonu súdництва (v danom prípade na základe zákona č. 511/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona

č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov), je aj prenesenie zodpovednosti za prieťahy v konaní z odovzdávajúceho súdu na nadobúdajúci súd (napr. IV. ÚS 218/08, III. ÚS 38/2010).

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov“ (II. ÚS 813/00), pričom „k naplneniu práva na súdnu ochranu v rozhodovaní o veci samej dochádza zásadne právoplatným rozhodnutím...“ (IV. ÚS 68/02).

Ústavný súd pripomína, že základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je príkazom pre všetky štátne orgány na také konanie, ktoré vytvára právnu istotu pre subjekty práva. Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov

zákonodarca zabezpečuje prostredníctvom procesno-právnych inštitútov, ktoré sú štátne orgány vrátane všeobecných súdov povinné efektívne a vecne správne využívať.

Zároveň však z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02). Pojem „zbytočné priet'ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00, I. ÚS 27/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 38/04).

Ústavný súd z vyžiadaného súdneho spisu vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 220/2008 zistil, že konanie začalo 28. novembra 2006 na Okresnom súde Bratislava III doručením návrhu vtedy pôvodného navrhovateľa, na základe ktorého Okresný súd Bratislava III už 30. novembra 2006 vydal platobný rozkaz pod sp. zn. 40 Ro/2905/06, proti ktorému však sťažovateľ podal odpor podaním doručeným 28. decembra 2006. Okresný súd Bratislava III vydal 5. januára 2007 uznesenie, ktorým uložil odporcovi zaplatiť súdny poplatok za podaný odpor. Vzhľadom na sťažovateľovu žiadosť o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov Okresný súd Bratislava III 5. marca 2007 vyzval sťažovateľa na preukázanie jeho osobných, majetkových a zárobných pomerov.

Po prechode výkonu súdnictva na okresný súd 1. januára 2008 bola vec elektronickou podateľňou pridelená 27. marca 2008 ako zákonnej sudkyňi, ktorá vo veci vykonala prvý úkon 12. marca 2009 (pokyn na doručenie rovnopisov podaní sťažovateľa navrhovateľovi, poverenie vyššieho súdneho úradníka na rozhodnutie o oslobodení od súdnych poplatkov). Okresný súd uznesením č. k. 4 C/220/2008-47 zo 16. júna 2009 sťažovateľovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov a prípismi z toho istého dňa žiadal pôvodného navrhovateľa a obchodnú spoločnosť E. s. r. o., ktorá mala pôvodného navrhovateľa v konaní nahradiť (ďalej len „navrhovateľ“), na preukázanie podmienok na pripustenie žiadanej zámény účastníkov konania na strane navrhovateľa. Na ten istý účel

žiadal okresný súd pôvodného navrhovateľa o doplnenie listinných dôkazov aj výzvami z 5. januára 2010, pričom medzi tým ho ešte uznesením č. k. 4 C/220/2008-67 z 29. októbra 2009 vyzval na odstránenie neurčitosti návrhu na začatie konania. Následne uznesením č. k. 4 C/220/2008-77 z 30. marca 2010 okresný súd pripustil zmenu účastníkov konania na strane navrhovateľa, proti ktorému sa sťažovateľ odvolal a o jeho odvolaní rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 3 Co 136/2010-87 z 10. augusta 2010. Dňa 24. augusta 2010 bolo vo veci nariadené prvé pojednávanie na 4. november 2010, ktoré bolo rovnako ako pojednávanie nariadené na 18. január 2011 odročené pre ospravedlненú neúčast' sťažovateľa z dôvodu jeho práceneschopnosti. Pojednávanie nariadené na 28. apríl 2011 bolo zase odročené na základe ospravedlnenia sťažovateľa pre kolíziu s termínom pojednávania vo veci vedenej Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 7 C/175/2008 a z rovnakého dôvodu (kolízia termínov pojednávania) bolo odročené aj pojednávanie nariadené na 9. jún 2011. Pojednávania nariadené zákonnou sudkyňou na 4. október 2011, 19. január 2012 a 4. október 2012 boli zase odročené z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne. K dokazovaniu vo veci došlo len na pojednávaniach konaných 26. apríla 2012 a 24. júla 2012. Dňa 7. februára 2013 po podaní sťažnosti predsedovi okresného súdu bol zákonnou sudkyňou nariadený posledný termín pojednávania na 17. marec 2013, neskôr opravený na 12. marec 2013, na ktorom okresný súd v neprítomnosti sťažovateľa (a s jeho súhlasom) vykonal nariadené pojednávanie, ukončil dokazovanie vo veci a vyhlásil rozsudok, ktorého písomné vyhotovenie bolo expedované procesným stranám 8. apríla 2013.

Ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre viackrát poukázal aj na to, že ak orgán štátnej správy súdov uzná sťažnosť na prieťahy v konaní za dôvodnú, nemusí to pri sťažnosti podanej v nadväznosti na to podľa čl. 127 ústavy viesť bez ďalšieho k jej prijatiu na ďalšie konanie (§ 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Ak totiž všeobecný súd reagujúc na sťažnosť sťažovateľa podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) prijme opatrenia smerujúce k zabezpečeniu ochrany jeho základného práva, zakladá to podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu dôvod na odmietnutie sťažnosti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (napríklad III. ÚS 209/2007, IV. ÚS 102/2012).

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ sťažnosť na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch podal predsedovi okresného súdu 15. januára 2013. Po podaní sťažnosti okresný súd nariadil pojednávanie na 12. marec 2013, na ktorom vo veci samej aj rozsudkom rozhodol. Z uvedeného vyplýva, že okresný súd po podaní sťažnosti predsedovi okresného súdu začal vo veci konať intenzívnejšie a konanie na prvom stupni zavŕšil vydaním meritórneho rozhodnutia. Ústavný súd na základe uvedeného dospel k záveru, že už prostredníctvom tejto sťažnosti sa zabezpečila efektívna ochrana sťažovateľovho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pričom v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu (8. marca 2012, pozn.) k prietahom v namietanom konaní už nedochádzalo.

Na podporu záveru o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podanej podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vzal ústavný súd do úvahy aj ustálenú judikatúru (pozri napr. I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03), podľa ktorej nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, môže vzniknuté prietahy ospravedlniť len dočasne, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Zo spisu okresného súdu vyplýva, že priebeh namietaného konania bol postihnutý nečinnosťou okresného súdu, resp. jeho predchodcu – Okresného súdu Bratislava III najmä v úvodnom období (od mája 2007 do marca 2009), pričom následné rozhodovanie o procesnom návrhu na zámenu účastníkov konania pred prvým pojednávaním zase vykazovalo znaky neefektívneho konania (rozhodovanie o ňom trvalo okresnému súdu od 3. apríla 2009 do 30. marca 2010). S prihliadnutím na uvedené zistenia, ako aj na skutočnosť, že v rokoch 2008 až 2012 bol okresný súd postupne personálne posilnený z počiatočného stavu 4 sudcov okresného súdu na súčasný stav 16 aktívnych sudcov, možno vzhľadom na argumentáciu predsedu okresného súdu vyjadrenú v jeho odpovedi sťažovateľovi z 12. februára 2013 o objektívnych dôvodoch vzniku zbytočných prietáhov v úvodnom období po znovuzriadení okresného súdu (t. j. po 1. januári 2008) v danom prípade dočasne ospravedlniť prietahy vzniknuté v dôsledku nedostatočného personálneho obsadenia okresného súdu.

Ústavný súd ďalej vzal zreteľ aj na skutočnosť, že v okolnostiach prípadu sa na doterajšej dĺžke súdneho konania vo významnej miere negatívne prejavila nemožnosť vykonať dokazovanie na pojednávaniach nariadených okresným súdom na 4. november 2010, 18. január 2011, 28. apríl 2011, 9. jún 2011, a to z dôvodov (aj keď objektívnych) na strane sťažovateľa, za ktoré nemôže konajúci okresný súd niesť zodpovednosť.

Na tomto skutkovom základe ústavný súd konštatuje, že aj keď doterajšia činnosť okresného súdu v namietanom konaní nebola po celú jeho dobu optimálna (keďže v jeho doterajšom priebehu došlo aj k obdobiam neodôvodnenej nečinnosti, respektíve neefektívnej činnosti okresného súdu, pozn.), ale po podaní sťažnosti podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch predsedovi okresného súdu došlo k náprave (okresný súd do dvoch mesiacov od jej podania vo veci meritórne rozhodol, pozn.), dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, a preto ju z tohto dôvodu pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Nad rámec odôvodnenia tohto uznesenia ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že v prípade, ak by krajský súd na základe odvolania účastníkov konania rozsudok okresného súdu z 12. marca 2013 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, pričom jeho ďalší postup v namietanom konaní by nesmeroval plynule a efektívne k jeho právoplatnému skončeniu, sťažovateľovi nebude nič brániť opätovne podať v tejto veci ústavnému súdu sťažnosť pre porušenie označených práv.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. mája 2013